

Zdravé fórum versus Česká televize? Soud vyhověl odvolání žalobců. Spor pokračuje

prolibertate.cz/2023/09/zdrave-forum-versus-ceska-televize-soud-vyhovel-odvolani-zalobcu-spor-pokracuje

Už před více než rokem jsme informovali o sporu, v němž se zástupci Zdravého fóra, imunoložka RNDr. Zuzana Krátká a právník a spoluzakladatel Zdravého fóra JUDr. Tomáš Nielsen, i Zdravé fórum samotné, domáhají ochrany před pomluvami, zveřejněnými Českou televizí. Její reportéři koncem roku 2021 v pořadu Newsroom ČT24 označili členy platformy za dezinformátory, antivaxery a šířitele nebezpečných výmyslů. Jak se ukazuje, pro svá tvrzení Česká televize do dnešního dne nepředložila žádné důkazy.

Na stranu zástupců Zdravého fóra, platformy, která v dobách covidové pandemie sdružovala kritiky vládních opatření, se přitom již dříve postavila i Rada ČT, která téměř jednomyslně (zdržel se pouze jeden člen) konstatovala, že Česká televize v daném případě porušila svůj kodex. Vedení České televize přesto zatím neučinilo žádný krok, jímž by toto porušení napravila.

Kauza, o níž v minulosti informovala i média, stále pokračuje. Uvádíme krátké shrnutí dosavadního vývoje:

Zdravé fórum podalo 5. 12. 2021 stížnost na reportáž k Radě České televize.

Dne 20. 7. 2022 zaslala Rada odpověď na stížnost, v níž kromě jiného konstatuje:

„pokud označí ČT v rámci plnění úkolu veřejné služby někoho jako dezinformátora je nutné věc doložit, zvláště v dnešní době, kdy se hledá křehká hranice mezi lží a názorem, s kterým nesouhlasím. Navíc diváci neočekávají, že veřejnoprávní televize se bude spoléhat na neziskové organizace, které takové předpisy jako je např. Kodex ČT nemají. Tím, že doloženo nebylo nic, a hlavně (!) nebyl dán prostor poškozeným osobám zveřejněným v reportáži, byl porušen Kodex ČT, konkrétně článek 5.3, kde se klade důraz na „dání prostoru aktérům události k vyjádření“.

Vedení České televize odmítlo věc s Radou dále řešit s odkazem na žalobu, kterou Zdravé fórum podalo. Soud přitom rozdělil řízení do dvou:

- spor žalobců JUDr. Tomáše Nielsena a RNDr. Zuzany Krátké proti České televizi
- spor žalobce Zdravé fórum proti České televizi

Dne 9. února 2023 soudce Obvodního soudu pro Prahu 4 Mgr. Michael Květ žalobu Tomáše Nielsena a Zuzany Krátké zamítl. Z odůvodnění vybíráme krátkou pasáž:

*„Dle názoru soudu žalovaná nepřekročila dovolenou mez informování veřejnosti ve svém pořadu, bez ohledu na to, že redaktorka žalované konstatovala svůj názor, co je, či není „výmysl“, či co je, či není „nebezpečný výmysl“, či co je „pravda“, tedy konstatovala stanovisko k otázce očkování proti Covid-19. Ve společnosti je obecně známo, že ohledně očkování, ve vazbě na onemocnění Covid-19, zazněla celá řada názorů, souhlasných i protichůdných a že ohledně této záležitosti byla poměrně ostrá diskuse a dlouhodobá společenská debata. **Je však také známo, který názor významně převážil, tedy jednoznačně opakované očkování, že oficiální doktrína vlády a Ministerstva zdravotnictví v této otázce byla dlouhodobě konstantní a v souladu i s postupem v jiných zemích, zejména pokud jde o Evropskou unii. Odpůrci tohoto přístupu dlouhodobě vystupovali v médiích různými způsoby, mnohdy i relativně ostře a stejným způsobem jim toto bylo vráceno, což je obecně každému známo, kdo v té době sledoval média, která tuto problematiku řešila zpravidla na prvním místě. Obdobným způsobem tak postupovala i ČT v tomto pořadu, kde prezentovala v podstatě oficiální stanovisko vlády k této otázce, nic, co by bylo jiné, nové, překvapivé a co by již nebylo mnohokrát opakováno.**“*

S ohledem na to, že jde o stále běžící spor, nebudeme rozsudek komentovat podrobněji. Dovolujeme si však uvést dvě základní úvahy k zamyšlení:

– Soud v podstatě tvrdí, že ČT postupovala tak, že kritikům vládního postupu vracela ostrou kritiku vládního přístupu s tím, že se přiklonila k doktríně vlády a Ministerstva zdravotnictví.

ČT tedy podle soudce Květa převzala konkrétní názor a ten „ostře“ prezentovala, aniž by umožnila druhé straně se vyjádřit. Jsme zvědaví, jak se soud vypořádá s naší opakovanou námitkou, že Česká televize jako televize veřejné služby zde není pro to, aby hájila jeden názor, že její hlavní úkoly jsou výslovně stanoveny v zákoně o České televizi – dle § 2 odst. 2 písm. a) je hlavním úkolem ČT: *„poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů“*

– Proti argumentu o tom, který názor převážil a jak vyvážená byla reportáž (a celkový přístup) ČT, jsme soudu předložili přehled odborných publikací příznivců i odpůrců „vládní doktríny“, o kterou se soud opírá. Citujeme z podání:

„Ačkoliv by to měl být úkol žalované, žalobci provedli alespoň základní hodnocení odborné erudice zdrojů, o které strany opírají svá tvrzení. Vycházeli přitom z informací dostupných na webových stránkách Web of Science (www.webofscience.com), které nabízejí přehled odborné publikační činnosti jednotlivých osob v tzv. impaktovaných časopisech. Jde o základní zdroj pro hodnocení erudice jednotlivých odborníků. A i když nejde o zcela objektivní metriku, podává alespoň rámcový obrázek o kvalitě zdrojů, z nichž žalovaná při své argumentaci (a tvorbě) vychází. V níže uvedené tabulce uvádíme vždy jméno konkrétní osoby a počet článků na téma covid-19 v odborných (impaktovaných) časopisech, které se žalobcům podařilo dohledat (data platná ke konci roku 2022).

Jméno	Počet „covid- publikací“	Poznámka žalobců
Roman Prymula	3	zdroj MZ
Rastislav Maďar	3	zdroj MZ
Jan Kulveit	3	zdroj MZ
Zdeněk Hel	2	zdroj MZ
Roman Chlíbaek	1	zdroj MZ
Vlastimil Válek	0	zdroj MZ
Petr Smejkal	0	zdroj MZ
Lukáš Smolej	0	zdroj MZ
Jaromír Šrámek	0	SISYFOS
Hana Cabrnachová	0	zdroj MZ
Daniel Dražan	0	zdroj MZ
Lenka Jelenová	0	zdroj MZ
Zdeněk Zadražil	0	SISYFOS
Jan Cemper	0	šéfredaktor Manipulatori.cz
Roman Máca	0	„expert“, který vystoupil v pořadu Newsroom
Hana Zelená	7	podporovatel Zdravého fóra
Jaroslav Janošek	5	podporovatel Zdravého fóra
Jiří Beran	4	podporovatel Zdravého fóra
Arnošt Komárek	3	podporovatel Zdravého fóra
Tomáš Fürst	3	podporovatel Zdravého fóra
Zuzana Krátká	3	podporovatel Zdravého fóra
Vojtěch Thon	1	podporovatel Zdravého fóra
Ondřej Vencálek	1	podporovatel Zdravého fóra

Pokud by si Česká televize provedla podobné srovnání, zřejmě by dospěla k závěru, že reportáž Newsroom ČT24 očernila řadu odborníků, kteří svou erudicí překračují zdroje, o které televize svou reportáž opřela a o které se dlouhodobě opírala vláda.

Dne 28. 3. 2023 se žalobci proti rozsudku soudu 1. stupně odvolali.

Nařízené jednání odvolacího soudu pak bylo několik dnů před stanoveným termínem zrušeno a odvolací soud rozhodl bez ústního jednání. To je postup, který je v praxi poměrně neobvyklý a uplatňuje se zejména tam, kde rozhodnutí soudu prvního stupně trpí takovými nedostatky, že ve věci není nutné nařizovat jednání. Odvolací soud rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 zrušil a věc vrátil k novému projednání. Z odůvodnění usnesení Městského soudu v Praze citujeme následující:

„Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 212 a § 212a odst. 5 a 6 o. s. ř. včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo, aniž by ve věci nařizoval odvolací jednání v souladu s ust. § 214 odst. 2, písm. d) o. s. ř., a shledal odvolání důvodným.

Procesní postup, kdy soud I. stupně provedl první jednání ve věci samé s částečným provedením důkazů, a aniž by účastníkům naznačil, kudy se jeho další postup bude ubírat, jednání odročil na druhé jednání, při němž vynesl relativně překvapivý zamítavý rozsudek, nebyl správný. Soud zatížil rozhodnutí vadou, kterou v odvolacím řízení nebylo možno odstranit. První jednání nebylo připraveno tak, aby mohlo koncentrovaně proběhnout, ačkoli účastníci při něm nezaujali žádná nová stanoviska. Ačkoli účastníci řízení vyjádřili potřebu seznat úvahy soudu, soud I. stupně jim neposkytl kvalifikované procesní poučení ani jim neosvětlil, jaká tvrzení je zapotřebí prokázat. Písemné poučení o koncentraci řízení při druhém jednání ve věci samé sice občanský soudní řád nevylučuje, nicméně takové poučení má v sobě zahrnout vysvětlení procesního postupu soudu, a pokud má nalézací soud některá tvrzení za neprokázaná, musí při té příležitosti udělit účastníkům poučení dle ust. § 118a o. s. ř. Soud I. stupně rovněž zamítl řadu důkazních návrhů, aniž by to srozumitelně odůvodnil.

*Tento postup pak vedl k tomu, že celý rozsudek postrádá přesvědčivé odůvodnění. Jednak se soud I. stupně nevypořádal s otázkou, jak mohla kritika subjektu Zdravé fórum zasáhnout do osobnostních práv žalobců, když tvrdil, že žaloba se týká především tohoto subjektu. Dále bez rozlišení, zda posuzuje žalobou namítané výroky za skutkové či hodnotící, a bez toho, aby posoudil, zda žalovanou publikovaná kritika byla konkrétní a opírající se o reálné výroky žalobců či subjektu, který žalobci podporují, dospěl k závěru, že žalovaná konkrétní reportáží plnila svou zpravodajskou úlohu. Rozsudek ani srozumitelně nevysvětluje, co pro posuzované nároky přinesly provedené důkazy. **Odvolatelům je třeba dát za pravdu, že nebylo žalovanou prokázáno ani nebyl navržen důkaz k tvrzení, že žalobci nebo spolek Zdravé fórum lhali, šířili dezinformace a nebezpečné výmysly. Soud I. stupně zaujal dílčí správný závěr, že žalobci zastávali (zastávají) odlišný názor od dobového oficiálního názoru vlády ČR, ale neučinil z tohoto zjištění odpovídající skutkový závěr, jak s takovou situací může nakládat žalovaná.***

*Za této důkazní situace, zejména při nedostatečném skutkovém závěru, nemůže odvolací soud zaujmout právní stanovisko v projednávané věci. **Lze jen zdůraznit, že pokud bude prokázáno, že některý z výroků publikovaných v reportáži žalované byl jako skutkový výrok nepravdivý nebo jako hodnotící soud nepřiměřený, nelze žalobní návrhy zamítnout se zjednodušeným odůvodněním, že se výroky týkaly jen Zdravého fóra, z. s., a nikoli přímo žalobců osobně. Rozhodovací praxe vidí za právní osobou konkrétní osobnosti, a pokud jde v projednávané věci o žalobce, kteří se ke spolku Zdravé fórum hlásí a jsou i v důsledku reportáže žalované jejími veřejnými představiteli, je nezbytné posoudit případný dopad výroků na adresu spolku i na jejich osobnostní práva.***

Další jednání je nařízeno na 2. 11. 2023.

Ve druhém sporu (Zdravé fórum v. Česká televize) dosud jednání neproběhlo – první ústní jednání je nařízeno na 1. 11. 2023.

(O průběhu budeme dále informovat.)